

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างนานาชาติ เพื่อรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมาตรฐาน สามารถใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสารตลอดจนเลือกสรรและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่มีอยู่มหาศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้แก่เด็กไทยอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2538 : 158)

การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้นั้นผู้เรียนจำต้องฝึกฝนทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่ทักษะที่มีผู้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญมากที่สุดคือ ทักษะการพูด และทักษะการเขียน ดังเช่น วิลลาร์ด ดี ชอว์ (Willard D. Shaw, 1983 : 23) ได้สำรวจทัศนคติของนักเรียนชาวเอเชียที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษพบว่า ทักษะภาษาอังกฤษที่นักเรียนไทย สิ่งโก้ และอินเดีย ต้องการเรียนมากที่สุดคือ ทักษะการพูด แคทลีน แมรี ครอส (Kathleen Mary Cross, 1994 : 31) ได้ให้ความคิดเห็นว่า “การพูดเป็นการแสดงความสามารถทางภาษาของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากการพูด ผู้พูดจะต้องใช้ความคิดและถ่ายทอดความคิดในรูปแบบของคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมาย” นอกจากนี้ทักษะการพูดยังสามารถช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ได้ ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 167) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะการพูดว่าเป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นมากเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นพูดได้เข้าใจและจะช่วยให้การอ่านและเขียนง่ายขึ้นด้วย

อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์ (2537 : 39) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า ทักษะการเขียนนั้นนับว่าเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญมากในชีวิตประจำวันของเราในฐานะเป็นการสื่อสารที่มีความชัดเจน และเป็นหลักฐาน ทักษะการเขียนจึงเป็นวิธีการสื่อสารที่ใช้กันมากในธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนมีความแม่นยำแน่นอนทางภาษามากกว่าการพูด จดหมาย สัญญา บันทึกภายใน

องค์กรหรือบริษัทมักได้รับการเขียนขึ้นด้วยถ้อยคำที่เลือกสรรแล้ว มีการใช้ศัพท์เฉพาะที่แน่นอนจึงใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางด้านกฎหมาย หรือการทำสัญญา การลงบันทึกยืนยันการซื้อขาย หรือการตกลงทำธุรกิจเป็นลายลักษณ์อักษร

นอกจากทักษะการพูดและทักษะการเขียนจะมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว ทักษะทั้งสองยังเป็นทักษะการส่งสารด้วยกันทั้งคู่ ทักษะทั้งสองมีความสัมพันธ์กันดังงานวิจัยของแคทลีน แมรีครอส (Kathleen Mary Cross, December 1995 : 1665) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพูดที่มีลักษณะยังไม่เหมือนเจ้าของภาษา (Foreigner talk) กับความสามารถในการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ถ้าระดับความสามารถในการพูดดีขึ้น ผลงานเขียนก็จะดีขึ้นด้วย

ถึงแม้ว่าทักษะการพูด และทักษะการเขียนจะมีผู้ให้ความสำคัญมากดังกล่าวข้างต้นแต่จากการศึกษางานวิจัยในปัจจุบันพบว่า ระดับความสามารถในการพูดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยนั้นอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือ ทักษะกลไกเท่านั้น (กาญจนา จงอุตสาห์, 2531 : 58-61) และระดับความสามารถด้านการพูดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือทักษะกลไก เช่นกัน (ศุภรัตน์ ภัทรานนท์, 2531 : 56-67) และจากงานวิจัยของ รสรินวรรณะภักู (2530) และศิริพร พัวพันธ์ (2531) ที่ศึกษาระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามลำดับ ก็พบเช่นกันว่าความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

ปัญหาที่ผู้เรียนภาษาไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาเป็นปัญหาที่วงการสอนภาษาได้พยายามหาแนวทางแก้ไขกันอยู่ตลอดเวลา นับแต่ปรับปรุงวิธีสอนต่าง ๆ ของครู จนปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนว่า ตัวผู้เรียนน่าจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน พีเอส คอร์ดเดอร์ (P.S. Corder, 1967 : 19 อ้างถึงใน อาวุธ วาจาสดัย, 2533 : 1) เป็นผู้หนึ่งที่กระตุ้นให้นักวิจัยหันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธี (Strategies) ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ภาษา เพราะกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำเอง ผู้เรียนต้องมีกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของตนเอง

วอลเทอร์ พอค (Walter Pauk, 1984 : 13) ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการพัฒนาวิธีการเรียนรู้อ่านภาษา มากกว่า 30 ปี ได้ให้ข้อคิดว่า การที่นักเรียนได้ฝึกทักษะเฉพาะ เช่น การจดบันทึก การจำสิ่งที่อ่าน การทบทวนเนื้อหาที่เรียนภาษา มีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จอย่างมาก และยิ่งกว่านั้นยังพบว่า การปรับปรุงกลวิธีการเรียน แม้เพียงหนึ่งหรือสองกลวิธีมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้หลายประการ

รีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Rebecca L. Oxford, 1990 : 8) ได้กล่าวถึงกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาว่า หมายถึงวิธีการต่าง ๆ ในการเรียนภาษาที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น เกิดความเพลิดเพลิน เป็นแนวทางสำหรับผู้เรียนที่จะทำให้การเรียนภาษาเกิดประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่ให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้

รีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Rebecca L. Oxford, 1990 : 9-14) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาว่า กลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาเป็นสิ่งที่นำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายสูงสุดในการเรียนภาษา คือ การมีความสามารถในการสื่อสารไม่ว่าผู้เรียนจะใช้กลวิธีใดในการเรียนก็ตามทุกกลวิธีจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้อ่านภาษาเพิ่มขึ้น และกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาเป็นสิ่งที่สอนและฝึกกันได้ การฝึกใช้กลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาเป็นสิ่งที่ครูต้องแนะนำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการฝึกกลวิธี การฝึกกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาจะสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด เมื่อผู้เรียนรู้ว่ากลวิธีใดสำคัญอย่างไร เมื่อไรควรใช้และใช้อย่างไร ประการสำคัญคือ ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าจะถ่ายโอนกลวิธีเหล่านั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่อย่างไร

เนื่องจากความสำคัญของกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาดังกล่าวจึงมีผู้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษากับความสามารถทางภาษาดังนี้

ซุงวู กัง (Sungwoo Kang, 1999 : 60-09A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษาและความสามารถทางภาษาของนักศึกษาชาวเอเชียจำนวน 598 คน ที่เรียนภาษาอังกฤษในอเมริกาและแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามกลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษา และวัดความสามารถทางภาษาโดยใช้ แบบสอบ Institutional Testing Program Test of English as a Foreign Language (ITP TOEFL) ผลการวิจัยปรากฏว่า กลวิธีการเรียนรู้อ่านภาษามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษา

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 547 คน โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาของโรเบิร์ต แอล โพลิตเซอร์ และแมรีแมกโกรที และแบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยรวมในระดับปานกลาง และกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากความสำคัญของทักษะการพูด ทักษะการเขียน และความสำคัญของกลวิธีการเรียนรู้ภาษา ตลอดจนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถทางภาษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลว่านักเรียนในระดับนี้ได้ผ่านการฝึกฝนเกี่ยวกับทักษะการพูด และทักษะการเขียนมามากพอสมควร และมีวุฒิภาวะสูงพอที่จะบอกถึงกลวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ตนเองใช้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการวิจัยที่ได้จะยังประโยชน์มาสู่การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะทักษะการพูดและทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษา เพื่อการสื่อสารได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษา ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการพูดกับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สมมติฐานการวิจัย

จากการวิจัยของ อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยของแคทลีน แมรี ครอส (Kathleen Mary Cross, December 1995 : 1665) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพูดที่มีลักษณะยังไม่เหมือนเจ้าของภาษา (Foreigner talk) กับความสามารถในการเขียน ผลการวิจัยพบว่าระดับความสามารถในการพูดดีขึ้น ผลงานเขียนก็จะดีขึ้นด้วย จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ
2. กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ
3. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบัญชี สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น คือ กลวิธีการเรียนรู้ภาษา
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ และ 2) ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ
3. เนื้อหาภาษาอังกฤษที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาภาษาอังกฤษทางด้านธุรกิจ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลวิธีการเรียนรู้ภาษา หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนภาษาที่ผู้เรียนนำมาใช้ปฏิบัติ เพื่อช่วยตนเองให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจบทเรียนภาษาอังกฤษ และบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการเรียนภาษา คือ การมีความสามารถในการสื่อสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ

1. กลวิธีในการจำ (Mnemonics/Memory strategies) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนภาษา โดยการรวบรวม ข้อมูลหรือความรู้ต่าง ๆ ไว้ในสมอง และสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ในการสื่อสารได้ในเวลาที่ต้องการ เช่น การจัดกลุ่มคำเพื่อช่วยจำ การใช้ท่าทาง
2. กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive strategies) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเป็นผู้คิดและกำหนดการกระทำด้วยตนเอง เพื่อการมีส่วนร่วมในการเรียนภาษา วิธีการนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาและเป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด เช่น การฝึกปฏิบัติ การจดจำและใช้กฎเกณฑ์ รูปแบบของภาษา
3. กลวิธีการชดเชยข้อบกพร่อง (Compensation strategies) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อเอาชนะข้อจำกัดทางภาษา สำหรับแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่พบในการเรียนและการใช้ภาษา เช่น การเดาโดยใช้เครื่องชี้แนะทางด้านตัวภาษา การเปลี่ยนไปใช้ภาษาแม่ การพูดแบบอ้อมหรือใช้คำเหมือน
4. กลวิธีเมตาคอกนิตีป (Metacognitive strategies) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมกระบวนการทางความคิดหรือสติปัญญาของตนเองได้ และประสานกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เช่น การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเรียน การประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
5. กลวิธีด้านจิตใจ (Affective strategies) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์และแรงจูงใจ ทักษะคติในการเรียนภาษา เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การพูดให้กำลังใจตนเองเพื่อเสริมแรงในการเรียน การพูดคุยกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับความรู้สึกของตนในการเรียนภาษา
6. กลวิธีด้านสังคม (Social strategies) เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การตระหนักรู้ในความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น

กลวิธีการเรียนรู้ภาษาดังกล่าววัดได้จากคะแนนรวมการตอบแบบสอบถาม กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบสำรวจกลวิธีในการเรียนภาษา (Strategy Inventory for Language Learning (SILL) : Version 7.0 (ESL/EFL) ของรีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Rebecca L. Oxford, 1990 : 293-300)

ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้พูด โดยที่การพูดนั้นมีความถูกต้องทางด้านภาษาและมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ความสามารถนี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบสอบความสามารถในการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดทั้งทางตรงและทางอ้อม และใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบสอบของ Israeli Exam (Israeli Exam cited in Penny Ur, 1996 : 135)

ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ หมายถึง การนำความรู้ทางด้านภาษาที่มีอยู่รวมทั้งประสบการณ์และความคิดของผู้เขียนรวมกัน เพื่อนำเสนอเป็นงานเขียนในภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อสารกับผู้อื่น ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ความสามารถนี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบสอบความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งแบบปรนัย และอัตนัย

นักเรียน หมายถึง เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบัญชี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพมหานคร